

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตการศึกษา 1 โดยมีวิธีวิจัยและรวบรวมข้อมูล ดังนี้

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ที่ใช้หลักสูตรใหม่ มีทั้งสิ้น 15 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนสตรีนนทบุรี	จังหวัดนนทบุรี
2. โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม	จังหวัดนนทบุรี
3. โรงเรียนศรีบุญยานนท์	จังหวัดนนทบุรี
4. โรงเรียนปากเกร็ด	จังหวัดนนทบุรี
5. โรงเรียนปทุมวิไล	จังหวัดปทุมธานี
6. โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง 3	จังหวัดปทุมธานี
7. โรงเรียนชัยบุรี	จังหวัดปทุมธานี
8. โรงเรียนสมุทรปราการ	จังหวัดสมุทรปราการ
9. โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ	จังหวัดสมุทรปราการ
10. โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์	จังหวัดสมุทรปราการ
11. โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย	จังหวัดสมุทรสาคร
12. โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ	จังหวัดสมุทรสาคร
13. โรงเรียนกระทุ่มแบน "วิเศษสมุทพจน"	จังหวัดสมุทรสาคร
14. โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย	จังหวัดนครปฐม
15. โรงเรียนราชินีบูรณะ	จังหวัดนครปฐม

ได้จัดแบ่งประชากรจากโรงเรียนทั้ง 15 โรงเรียน ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยฝ่ายปกครอง วิชาการและธุรการ โรงเรียนละ 4 คน เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 60 คน

2. กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 8 หมวด โรงเรียนละ 8 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน แยกตามหมวดวิชาได้ ดังนี้

2.1	หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย	1 คน
2.2	หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา	1 คน
2.3	หัวหน้าหมวดวิชาพลานามัย	1 คน
2.4	หัวหน้าหมวดวิชาวิทยาศาสตร์	1 คน
2.5	หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์	1 คน
2.6	หัวหน้าหมวดวิชาภาษาอังกฤษ	1 คน
2.7	หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา	1 คน
2.8	หัวหน้าหมวดศิลปปฏิบัติ	1 คน

3. กลุ่มอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่สอนตามหลักสูตรใหม่ทั้ง 8 หมวดวิชา โดยสุมตัวอย่างหมวดละ 2 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 240 คน แยกตามหมวดวิชา โดยสุมตัวอย่างหมวดละ 2 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 240 คน แยกตามหมวดวิชาได้ดังนี้

3.1	อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาภาษาไทย	2 คน
3.2	อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาสังคมศึกษา	2 คน
3.3	อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาพลานามัย	2 คน
3.4	อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์	2 คน
3.5	อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาคณิตศาสตร์	2 คน
3.6	อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาภาษาอังกฤษ	2 คน
3.7	อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาศิลปศึกษา	2 คน
3.8	อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาศิลปปฏิบัติ	2 คน

4. กลุ่มเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ โรงเรียนละ 4 คน รวมเป็น 60 คน ดังนี้
4.1	เจ้าหน้าที่แนะแนว	1 คน
4.2	เจ้าหน้าที่ทะเบียน	1 คน
4.3	เจ้าหน้าที่วัดผลการศึกษา	1 คน
4.4	เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำรวจข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูลสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตั้งโครงสร้างของแบบสอบถาม
2. ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 อย่างละเอียด เพื่อจะไต่ถามสาระสำคัญของหลักสูตร
3. สำรวจและประมวลปัญหาของการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2503 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับใหม่ จากเอกสาร สิ่งพิมพ์ และจากสถานที่ต่าง ๆ เช่น กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานศึกษาธิการ เขตการศึกษา 1 ซึ่งตั้งอยู่ ณ จังหวัดนครปฐม
4. สร้างแบบสอบถามขั้นต้น ร่วมกับนิสิตปริญญาโท แผนกบริหาร การศึกษา จำนวน 13 คน ซึ่งกำลังทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรฉบับใหม่ ในเขตการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ
5. ในการเข้าประชุมร่วมกันสร้างแบบสอบถาม ที่ประชุมได้รับคำแนะนำพิจารณาแก้ไขแบบสอบถาม จากอาจารย์ที่ปรึกษาของกลุ่ม จำนวน 2 ท่าน อย่างใกล้ชิด
6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ช่วยพิจารณาแก้ไขปรับปรุง

7. นำคำแนะนำ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสำรวจ

แบบสำรวจมีทั้งหมด 14 ชุด

- แบบสำรวจชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน
- แบบสำรวจชุดที่ 2 สำหรับหัวหน้าสายวิชา หรือหัวหน้าหมวดวิชา
- แบบสำรวจชุดที่ 3 สำหรับอาจารย์ผู้สอน ในหมวดวิชาภาษาไทย
- แบบสำรวจชุดที่ 4 สำหรับอาจารย์ผู้สอน ในหมวดวิชาสังคมศึกษา
- แบบสำรวจชุดที่ 5 สำหรับอาจารย์ผู้สอน ในหมวดวิชาพละนันทรมัย
- แบบสำรวจชุดที่ 6 สำหรับอาจารย์ผู้สอน ในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์
- แบบสำรวจชุดที่ 7 สำหรับอาจารย์ผู้สอน ในหมวดวิชาคณิตศาสตร์
- แบบสำรวจชุดที่ 8 สำหรับอาจารย์ผู้สอน ในหมวดวิชาภาษาอังกฤษ
- แบบสำรวจชุดที่ 9 สำหรับอาจารย์ผู้สอน ในหมวดวิชาศิลปะศึกษา
- แบบสำรวจชุดที่ 10 สำหรับอาจารย์ผู้สอน ในหมวดวิชาศิลปะปฏิบัติ
- แบบสำรวจชุดที่ 11 สำหรับเจ้าหน้าที่แนะแนว
- แบบสำรวจชุดที่ 12 สำหรับเจ้าหน้าที่ทะเบียน
- แบบสำรวจชุดที่ 13 สำหรับเจ้าหน้าที่วัดผลการศึกษา
- แบบสำรวจชุดที่ 14 สำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

แบบสำรวจทั้ง 14 ชุด มีลักษณะ ดังนี้

1 จุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ใดแกผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยฝ่ายปกครอง วิชาการและธุรการ แบบสำรวจจุดนี้ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ใดแกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิถีทางวิชาชีพ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และการเคยเข้าร่วมประชุมสัมมนาหรือไม่ ลักษณะของแบบสำรวจตอนที่ 1 นี้เป็นแบบตรวจสอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ใดแกปัญหาการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีรายการปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่ งานบริหารด้านวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรใหม่ และปัญหาด้านความร่วมมือภายในกลุ่มโรงเรียน ลักษณะของแบบสำรวจตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

2 จุดที่ 2 สำหรับหัวหน้าสาขาวิชา หรือหัวหน้าหมวดวิชา 8 หมวด ใดแกหมวดวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา พละนามัย วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ศิลปะศึกษา วิชาชีพหรือศิลปปฏิบัติ แบบสำรวจจุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิถีทางวิชาชีพ ระยะเวลาที่ทำหน้าที่ที่เป็นหัวหน้าสาขาวิชา หรือหัวหน้าหมวดวิชาและประสบการณ์ในการเคยเข้าร่วมประชุม สัมมนาหรืออบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

ตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 2 ก. เป็นปัญหาการใช้หลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้าสาขาวิชาในด้านวิธีสอนที่หัวหน้าหมวดแนะนำให้ครูในหมวดใช้อาคารสถานที่เรียน วิธีวัดผล การออกข้อสอบและการให้ระดับคะแนนที่ใช้อยู่ภายในแต่ละหมวดวิชา แบบสำรวจจุดนี้มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ

ตอนที่ 2 ข. เป็นรายการปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชา เป็นรายชื่อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นโครงการปรับปรุงในมหาวิทยาลัย มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended question) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่จะช่วยให้การใช้หลักสูตรใหม่ได้ผลดีขึ้น

3 ชุดที่ 3 - 10 สำหรับอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ทั้ง 8 หมวด คึงกล่าวมาแล้ว แต่ละชุดมีรายละเอียดแตกต่างกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับ วุฒิปริญญาตรี ระยะเวลาที่ทำการสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และประสบการณ์ในการเคยเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรืออบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

ตอนที่ 2 เป็นปัญหาการใช้หลักสูตรของอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 2 ก. เป็นการสำรวจเกี่ยวกับวิธีสอน ความเพียงพอของเอกสารหลักสูตร สถานที่เรียน วัสดุ อุปกรณ์การสอน วิธีวัดผลและการออกข้อสอบ แบบสำรวจตอนนี้มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ

ตอนที่ 2 ข. เป็นรายการปัญหาการใช้หลักสูตรใหม่ของอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยเป็นรายข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

4 ชุดที่ 11 - 14 สำหรับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้ มีลักษณะเหมือนกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านวุฒิปริญญาตรี ระยะเวลาในการทำงาน และประสบการณ์ในการเข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ตามหลักสูตรใหม่

ตอนที่ 2 เป็นปัญหาการใช้หลักสูตรของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 2 ก. เป็นรายการปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของเจ้าหน้าที่เป็นรายขอ มีเนื้อหาสาระแตกต่างไปตามลักษณะงานในหน้าที่ของแต่ละบุคคล แบบสำรวจตอนที่ 2 ก. นี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 2 ข. เป็นการระบุปัญหาที่ประสบในการทำงานตามหน้าที่ แบบสำรวจตอนนี้มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การทดสอบขั้นต้น

แบบสอบถามที่สร้างแล้ว ได้นำไปให้ครูทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน อาจารย์ที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในส่วนกลางจำนวน 3 โรงเรียน ทดสอบขั้นต้น

การคัดเลือกโรงเรียนสำหรับทดสอบขั้นต้น ได้เลือกจากโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือและมีกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่จะศึกษาจริง ๆ

การส่งแบบสอบถามไปทดสอบขั้นต้นตามโรงเรียน ผู้วิจัยได้ไปติดต่อกับและส่งแบบสำรวจด้วยตนเอง และไปเก็บแบบสำรวจคืน หลังจากที่ได้อิงไว้ให้บุคคลที่ตอบแบบสอบถามในโรงเรียน ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของคำถามเป็นเวลา 3 วัน นำแบบสอบถามที่ได้ทำการทดสอบขั้นต้นแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยใช้ข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และจากการทดลองในโรงเรียนเป็นแนวทาง เสร็จแล้วจึงได้แบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือจากกรมสามัญศึกษา ในด้านการติดต่อกับโรงเรียน และได้ทำหนังสือแนะนำตนเองขึ้นแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยแนบไปกับแบบสำรวจฉบับจริงทุกฉบับ เพื่อให้ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากทุกฝ่าย

การไปส่งแบบสอบถามฉบับจริง ผู้วิจัยได้ไปส่งและไปรับคืนด้วยตนเอง โดยให้ระยะเวลาแก่ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละโรงเรียนประมาณ 2 อาทิตย์ และเก็บแบบสอบถามคืนได้ครบทั้ง 15 โรงเรียน

แบบสำรวจที่ส่งไปทั้งหมดแยกตามชนิดของแบบสอบถาม และได้รับคืน ดังนี้

1. แบบสำรวจ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ส่ง 54 ฉบับ ได้รับคืนครบ 54 ฉบับ สมบูรณ์ 52 ฉบับ คิดเป็น 96.30 %
2. แบบสำรวจ สำหรับหัวหน้าหมวดวิชา ส่ง 115 ฉบับ ได้รับคืน 103 ฉบับ สมบูรณ์ 97 ฉบับ คิดเป็น 84.35 %
3. แบบสำรวจ สำหรับอาจารย์ผู้สอน ส่ง 196 ฉบับ ได้รับคืน 183 ฉบับ สมบูรณ์ 178 ฉบับ คิดเป็น 90.82 %
4. แบบสำรวจ สำหรับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ส่ง 60 ฉบับ ได้รับคืนและสมบูรณ์ 51 ฉบับ คิดเป็น 85.00 %

การส่งแบบสอบถามให้แก่แต่ละโรงเรียน จะส่งตามจำนวนบุคลากรที่มีปฏิบัติหน้าที่อยู่จริง เช่น โรงเรียนใดมีอาจารย์ผู้สอนวิชาพลานามัยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรใหม่เพียง 1 คน ก็ส่งแบบสำรวจชุดนี้ให้โรงเรียนนี้เพียง 1 ฉบับ

แบบสำรวจที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 425 ฉบับ ได้รับคืน และสมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 378 ฉบับ คิดเป็น 88.94 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสำรวจชุดที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน แยกตามประเภทของบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่ ไปหาการวิเคราะห์ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

2. นำข้อคำถามในตอนที่ 2 ก. ของแบบสำรวจสำหรับหัวหน้าหมวดวิชาและอาจารย์ผู้สอน มาหาความถี่ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

3. นำข้อคำถามในตอนที่ 2 ของแบบสำรวจสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ข้อคำถามในตอนที่ 2 ข. ของแบบสำรวจสำหรับหัวหน้าหมวดวิชา และอาจารย์ผู้สอน และข้อคำถามในตอนที่ 2 ก. ของแบบสำรวจสำหรับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละข้อ โดยให้นำหนักของมาตราส่วนของคำถามทุกข้อ ดังนี้

มีปัญหาน้อยที่สุด	น้ำหนักเท่ากับ 1
มีปัญหาน้อย	น้ำหนักเท่ากับ 2
มีปัญหามาก	น้ำหนักเท่ากับ 3
มีปัญหามากที่สุด	น้ำหนักเท่ากับ 4

ส่วนคำถามที่มีช่องไม้ขีดปฏิบัติ จะหาความถี่เท่านั้น เสร็จแล้วนำค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำตอบแต่ละฉบับมาเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย ในการวิเคราะห์ ยิ่งหลักกว่า ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.5 ขึ้นไป ถือว่ามีปัญหา**มาก** และผลการวิเคราะห์จะเสนอเฉพาะปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.5 ขึ้นไป เท่านั้น

4. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการปรับปรุงภายในหมวดวิชาของหัวหน้าหมวดและปัญหาของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในการใช้หลักสูตรใหม่ ไว้ประกอบการอภิปรายและเสนอแนะในบทที่ 5

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าร้อยละ

2. คำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) จากสูตร¹

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

fx = ผลคูณระหว่างความถี่กับค่าคะแนนที่กำหนดให้

$\sum fx$ = ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างความถี่กับค่าคะแนนที่กำหนดให้

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3. คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากสูตร²

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ประคอง กรวรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพฯ . ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 40.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.

- S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- x^2 = ค่าคะแนนที่กำหนดให้ยกกำลังสอง
- fx^2 = ผลคูณระหว่างความถี่ กับค่าคะแนนที่กำหนดให้ยกกำลังสอง
- Σfx = ผลรวมทั้งหมดของผลคูณ ระหว่างความถี่ กับค่าคะแนนที่กำหนดให้
- N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย